

Locuinta Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii
e in
[strata tragiatorului [Lö-
vészutca], Nr. 5.Scrisorile nefrancate nu se vor
primi decat numai de la coresponden-
tiile regulari ai „Federatiunii.”
Articoli tramsi si nepublicati se
vor arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literario, comercial si economico.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pest'a, 21/9. ian. 1871.

In timpulu scurtu de candu redactamu ace-
stu diurnal, nu odata am vorbitu despre „cestiu-
nea danubiana.

Conferint'a d'in Londr'a, care de atate-ori
s'a amenatu, si ni se pare ca anca nici asta-di
nu e intrunita, tractandu cestiunea pontica, si alter-
andu ore-cum-va tractatulu de Parisu de la an.
1856 cu greu va poté se incungiure „cestiunea
danubiana”, séu „regularea Dunarei.”

Abié credemus ca ar' esiste asta-di vre-o
cestiune mai momentosa pentru romani decat
cestiunea acésta.

Se facem unu species facti, ca sè cunoscemu
mai de aproape relatiunile factice ale acestei cer-
tunni.

Prin tractatulu de Parisu de la an. 1856 s'a
garantat liber'a navigatiune pre Dunare in tota
estensiunea acestui fluviu, si s'a instituitu doue
comissiuni, un'a asié numita europeana, si alt'a
asié numita comisiiunea statelor limitrofes. Comissiunea
europeana s'a compusu din representantii poterilor contractante
si subscriptori tractatului de Parisu; chiamarea
ei au fostu a regulá Dunarea de la gurile ei in
Marea Négra pénè la Isatska. Comissiunea a dou'a
s'a compusu din delegatii Bavariei, Württembergei,
Austriei si Turciei pentru partea Dunarei de la
Isatska si pénè la sorgintele ei; la acésta comis-
siune s'a adausu si comissari speciali din partea
Romaniei si Serbiei.

Comissiunea europeana sub timpulu esistentiei
sale a contrasau mai multe imprumuturi, cu cari a
delaturat greutatile navigatiunei la gurile Duna-
rii, si prin tacsele de navigatiune, ea amortisidia
acele imprumuturi. D'in candu in candu s'a pro-
pusu dissolvirea acestei comissiuni, dar' nu scieau
cu ce s'o inlocuiesc; asié ea sta pénè asta-di.

Comissiunea statelor limitrofes anca s'a
intrunitu mai de multe ori, dar' abié a potutu face
alta, de cătu a elaboratu unele acte relative la
navigatiunea Dunarei, cari in unele din statele
limitrofes s'a si publicatu, dar' poterile subscriptio-
rie tractatului de Parisu nu li-au adoptat, pen-
tru ca pr'n acele acte, dreptulu de cabotagiu, nu
era concesu si statelor nelimitrofes; dar' mai
alesu pentru ca representantii Romaniei si Serbiei
au pretinsu ca regularea Dunarei se nu se faca
fara votulu si concursulu loru.

Terminulu pentru esistentia si lucrarile co-
missiunei europene espira in lun'a aprilie anulu
currentu; pentru aceea guvernul francesu a ve-
nitu de timpuriu si a propusu, ca acea comissiune
nu numai se esiste si mai departe, ci ea se fia
insarcinata si cu regularea „portii de feru.” Intre
aceea a erruptu resbelulu franco-prussescu, si
propunerea guvernului francesu a remasu ne-
decisa.

Pénè asta-di numai Turcia si Russi'a s'ar'
paré ca se opunu la propunerea pentru prolungi-
rea terminului de esistentia a comissiunei euro-
pene. Turcia ar' voi a-si redopendé domnirea
exclusiva a supr'a gurilor Dunarei, si fiindu ca
ea este representata in comissiunea limitrofa, afia
ca interesele sale se potu validá si aici cu des-
tulu successu. Russi'a ar' voi a slabfi influentia
marilor puteri europene a supr'a Turciei, si pote
a recunoscere mai multa influentia pentru Romani'a
si Serbi'a in cestiunea danubiana. Austri'a anca
n'ar' fi in contra, ca se incete comissiunea euro-
pene, numai ea voiesce ca regularea Dunarei se
vina exclusiv in man'a ei.

Astfelu sta asta-di cestiunea danubiana.

Acum se ne punem intrebarea: daca s'ar'
sterge comissiunea europeana, prin ce se fia inlo-
cuita ea? prin comissiunea statelor limitrofes, se
dice. Dar' d'in cine s'è se compuna? o comissiune
ori care, si ori cum s'ar' numi, ea fara repre-
sentantele Romaniei nici-o data n'ar' poté fi completa.
Séu, este a se dà regularea Dunarei in t'r'o si n-
gura man'a? atunci man'a acésta nu pote se
fia alta decat romana. Roman'a, ca proprieta
naturala a Dunarei de josu si a gurilor ei,

este chiamata in prim'a linea a regulá Dunarea;
ea cu veniturile sale cele bogate se pote apucá
de acestu lucru alu seu, si asié d'cundu de alu
cassei sale; si pentru reincassarea speselor, de
sine se intielege, ca va luá vama de la navele
straine.

Daca dar', in conferint'a dela Londr'a se va
tractá si cestiunea danubiana, atunci speram ca
representantele Romaniei — ca ci Roman'a trebe
se aiba representante acolo unde se tractédia de-
spre ea — nu se va invos la alta deslegare a
cestiunei danubiane decat in modurile cum le-
amu indicatu aci.

Nu negam ca Austr'a anca are si pote ave
interessele sale la Dunare; asta o recunoscemu ca
suppusi asta-di ai Austriei; dar' noi mai antaiu
sunteti romani, si ca romani trebe s'o d'cem
ca Dunarea nu ma i si esclusiv in man'a
Austriei ar' fi celu mai mare pericol pentru Ro-
man'a; candu d'in contra Dunarea in mana ro-
man'a n'ar' fi nici-unu pericol pentru Austr'a.

Chiar' primim scirea ca guvernul Serbiei
a tramisu representantele seu la conferint'a d'in
Londr'a. Nu ne indoim ca guvernul Romaniei
anca va fi facutu, séu va face, pentru ca trebe
se faca, asemene.

De pre campulu resbelului.

Pre teatrulu sudu-osticu alu resbelului, in
apropiare de la cetatea Belfort, unde generalulu
Bourbaki stă cu poteri considerabile in facia ar-
matei nemtiesci, asié numita de ostu, operatiunile
resbelice au ajunsu la una espansiune atat de mare,
incat se accepta pre tota diu'a una lovire deci-
datoria intre trupele francese si ale nemtilor.
Dupa invingerea de la Villersexel urmă retrage-
rea nemtilor d'in Lure, care acum'a e acupata de
francesi, precum si lovirea de la Arcey. Directiunea
de operatiune a generalului Bourbaki nimici
cu totulu fortificatiunile nemtilor d'intre Mont-
beliard si Delle, si constrinse pre generalulu Wer-
der a se intorce spre vestu. Elu luá pusetiune
pre tiermurulu, stangu alu fluviului Lorraine, in
departare de $1\frac{1}{4}$ mila de la Belfort, inse in 15.
l. c. fu atacatu cu succesu de Bourbaki in mai
multe puncte. Lupt'a decidiatoria, susceputa pen-
tru lini'a Chagey-Montbeliard, urmă in 16. ian.,
si generalulu Werder fu constrinsu a se retrage,
luandu si calea spre Belfort.

In noptea spre 17. ian., generalulu Keller fu
tramisu spre Frahier, ce jace in departare nordu-
vestica de $1\frac{1}{4}$ mila de la Belfort, pre drumulu
catra Lure, cu scopu ca s'è apere flanculu si spa-
tele armatei vogese contr'a atacurilor de la Lure.
— Pre candu Bourbaki combatea, in 17. ian.,
pre inimicu in cele-lalte pusetiuni ale sale, pre
la 4 ore dupa media-di generalulu Keller fu atac-
atu cu poteri considerabile, si asié lini'a de re-
tragere a armatei vogese deveni amenintata. E
posibilu, ca generalulu Keller si a tenu tu catu-va
tempu pusetiunea la Frahier, inse prin acésta nu
s'a schimbatu neci catu e mai putienu necessita-
tea retragerei lui Werder.

Deci perderea generalului Werder e fapta
implinita, si pote duce la una catastrofa, la casu
candu corpulu alu 2. de armata prusescu va in-
tardis a-i veni intru ajutoriu. Inse este forte proba-
bilu, ca acestu corpu de armata va fi impede-
catu in innaintarea sa prin lovirea ofensiva a ge-
neralului Lecointre la Gien, precum si prin Ga-
ribaldi, ale carui-a avangarde au ajunsu degia la
Haumont, si asié generalulu Werder este perdu-
tu totulu.

Mai putienia sperantia esiste, in momentulu
presint, despre situatiunea armatei generalului
Chancy. E verosimilu, ca acestu generalu se va
retrage mai antaiu, pre unu tempu mai indelun-
gatu, la Mayenne, pentru a-si reculege t'appele,
si dupa ace'a le va conduce d'inderetru linielor
de la Carantan, pentru ca acolo s'è traga la sine
poteri noue, cari i se voru poté tramite si pre-
mare. Ce va face inse principale Fridericu Carolu

Prețul de Prenumeratîune:

Pre trei lune . . . . . 3 fl. v. 2.
Pre siese lune . . . . . 6 " " "
Pre anul intregu . . . . . 12 " " "

Pentru Roman'a:

prea intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
" 6 lune 16 " = 16 "
" 3 — 8 " = 8 "

Pentru Insertiuni:

10 or. de linia, si 30 or. tacs'a tim-
brare pentru fiecare publica-
tione separat. In locul deschis
20 cr. de linia.
Unu esemplar costă 10 cr.

incoce, inimiculu potu resiste incordariloru nostre; inse a suferit perderi enorme. Atacul nostru din 15. ian. s'a reintroit in 16. si 17. l. c. Daca acestu atacu alu nostru n'a fostu incoronat cu toate resultatele dorite, elu celu putiu a insuflatu respectu inimicului, care a afiatu de bine a remane in continuu in defensiva. Tempulu e catus se pote mai reu, era mersulu e impreunat cu greutati mari, ce'a ce m'a facutu, ca mane se me reintorecu in puseiunile, cari le-am fostu ocupat inainte de lupta.

Romanii

si

Constitutiunile Transilvaniei.

(Urmare.)*

Se trecemu preste institutiunile lui Iosif II. prin care s'a returnat privilegiile celor trei natiuni, si s'a introdus conciliitatea universale; se trecemu si preste revolutiunea lui Horia, care s'a luptat pentru „drepturile omului” — ca-ci acestea a facutu anca si mai furiosi pre ini-micii elementului romanu — si se ajungemu la a. 1791.

La acestu anu, natiunea romana se adreseză cătra imperatulu Leopoldu II. cu o petitiune, in care ea, prin clerulu ei de ambe riturile, prin statulu ei nobilitare, civile si militare, si-reclama drepturile civili, politice si besericesci.

Acesta petitiune tramitiendu-se dela curte la diet'a de atunci a Transilvaniei, staturile si ordurile a respunsu cu art. VI dela a. 1744.

Injuria si oprobriu!

Reprezentatiunea ce diet'a a facutu in obiectulu petitiunei e cea mai dejositoria pentru romani. Staturile si ordurile le denega originea, i numesce venetici si iobagi fugiti, rudi si neculti. Se dice apoi in acea reprezentatiune ca a admite pre romani de a patra natiune in tiera, este in contr'a legilor si constitutiunile tierelor, si ca ar' returna sistem'a si constitutiunea tierelor.

Absurditat la a. 1744., absurditat la a. 1791!

Ba anca in acesta dieta s'a renoit dispositiunea diplomei leopoldine, că la oficiele publice, si politice, si camerali seu de administratiunea justitiei, se nu se aplice alti civi ai patriei, decatui cari se tienu de un'a d'intre cele trei natiuni recepte, adeca magiara, secuia si sasa.

Si, că ungurii se intaresca si mai multu in elementulu magiara, prin art. XVI. din acelasiu anu a declarat pre nobilii din Ungaria de asemenea conditiune seu prerogativa nobilitare in Transilvania cu nobilii de aici, adeca le-a datu dreptu cetatianescu in intielesulu de atunci, candu adeca numai cei ce se bucurau de prerogative nobilitari, aveau drepturi civili.

Asie starea romanilor a remas totu aceea-si atatu in privinti'a drepturilor politice si civili, catu si in privinti'a conditiuniei lor de glebae adstricti; ca-ci liber'a emigratiune despre care tracteza art. XXVI. de atate greutati e legata, in catu perpetua obligatiune a colonilor si glebe-adstrictiunea a remas precum era mai nainte decre-

*) Vedi nrri 1, 2 si 3 ai „Federat.”

E O S I O R A

Visulu lui Napoleonu III.

S'a intemplatu inainte de asta cu trei-dieci si trei de ani.

Intr'unulu din salonele castelului A*** de Olandia, — care si asta-di mai esiste in splendorea sa de odiniora — o domna, cam innaintata in ani, stă langa ferestra, rădiandu-si măna pre parcanu si privindu spre usia, ca-si cum ar' asteptă pre cine-va. — Atentiunea ei se pareă a fi indreptata spre fortuna din afara si spre murmurul valurilor mării, ce se audiau din departare.

Faci'a ei, cu trasuri fine si blonde, devenit din ce in ce mai trista.

In fine, se deschisa usia. Unu june se rapedf prin ea, palidu, cu perulu spulberatu, si intr'una toaleta neglesa. Ochii lui mari si negri straluciau ca duoi luciferi, ratecindu-de-a-lungulu prin chilia, dar' fără de cugete, ca-si cum ar' vedé de totu alte obiecte, decatui cari li se presintau in salonu.

Namai miscarea domnei lu-facă atentu, că nu e singura in chilia. — Rosindu, grabi cu pasi lini cătra domn'a casei, si murmură indatinatatele salutări.

— Si-apoi, principe, — incepă suridiendu olandesa — nu este ore unu peccat neierat, că dta mi dai oca-siune, ca se fiu ingrigita de starea ospelui meu?

— Să fiu scusat, contesa! Nu am nici unu momentu de odihna in chilia, pâna me sciu in apropierea mării, a mării acestei-a. Undele ei me chiama, mi facu semne; murmarulu ei mi suna ca o dojena, că-ci petrecu tempulu in nelucrare, pâna candu dincolo, in Francia....

— Ce? Francia? Ce insemenetate pote avea acum pentru domnia-ta acestu cuventu? Daca mi-aducu bine a

tata prin legile magiarcii; era admisiunea la oficie publice a celor ce n'a prerotativa nobilitare, despre care vorbesce art. XIX, este numai pentru orasie, si se estinde numai pînă la secretariatu, si nu cum-va se intră o tertialitate, că-ci această ar' fi in prejudeciul natiunei magiare si se-cuie! (vedi art. LX.)

La a. 1834. romanii renoiesc petitiunea dela a. 1791.

Staturile si ordurile respundu la 1834. precum a respunsu la a. 1791.

Prin urmare, nici aceasta petitiune de la a. 1834. n'a avutu resultatu pentru romani.

A declarat si acum in aceasta diet'a că si in cele de mai nainte ca nobilii si libertinii romani in comitate si in scaunele secuiesci au asemenei prerogative cu ungurii, dar tot-de-auna studios'a mente a evitatu conclusiunea ce trebuia se urmeze de aci, adeca ca natiunea romana se aiba deputati in dieta, consiliari la guvern si tabla, in proportiune cu deputatii si consiliarii de celealte natiuni.

Da, pentru ca nobilii si libertinii romani, cu prerogative asemenei ungurilor, se adnumerau natiunei magiare.

Si mai multu, in acesta din urma dieta s'a luatu in desbatere cestiunea de a luă averile pretilor si besericilor romane anca si a celor unite; si resultatulu a fostu ca dupa inchiderea dietei multi preoti romani si beserice s'a lipsit de fondurile ce le aveau.

Astfeliu ungurii rapiau dela romani si drepturi si avere!

Lucru naturalu! Ungurii arbitri de putere, si-conferau sie-si totu feliulu de drepturi si privilegiuri. Si pentru a-si conservă aceste prerogative era indispensabile prestigiul legalitatii: ei lu aveau; pentru ca ei si-lu faceau; si lu faceau tot-de-auna in avantajulu propriu, si in detrimentul natiunei romane; si facundu-si legile, ei erau totodata si despotii executori ai legilor.

De aci inainte inse ungurii apuca o cale si mai periculosă pentru existinti'a natiunei romane.

Asecurati prin usu seu abusu seu fia si prin lege, adusa de ei, despre existinti'a loru politica si civile; ei se incercau acum a-si asecură si existentia specificu natiuniale, a cascigă si aici suprematia, si a opime si in acestu respectu pre natiunea romana, adeca a intrude limb'a magiara la totu ce nu e magiaru.

Nici-odata ungurul n'a potutu dă pre o cale mai ratecita si contraria chiar' chiamarei si conservarei proprie, că atunci candu i-a venit fatal'a idea de a-si impune limb'a la alte natiuni. De aci inainte vedem pre ungurulu sbuciumandu-se intre vietia si morte.

Dar' era-si simtiulu natiunalu la romani, care nici-odata nu a fostu amortit, nici-odata n'a potutu fi atacatu mai tare, că atunci candu ungurul se prepară a dictă morte limbui romane.

Apa si focu!

Cu catu furi'a ungurului era mai selbatica pentru a desnationaliză pre romani, cu atât stanc' eterna a natiunalismului la romani era mai tare, mai via!

Ungurii din Transilvania tote relele le-a invetiatu dela ungurii din Ungaria. Acesti-a anca de pre la a. 1791, dar' mai alesu in dietele dela anii 1836, 1840, 1844 si 1848 a adusu legi prin cari decretau limb'a magiara de singura oficiale, o introduceau pînă si in santuariul besericilor romane, la consistoriele si totē autoritatile romane,

minte, dta, principe, nu de multu te ai reintorsu din esiliu, in care te a fostu tramisu Francia?

— Nu m'a tramisu Francia, ah! nu, ea nu! ci guvernul ei, acelu usurpatoriu, acelu rege-ciu ridiculosu, dar' nu tiér'a! Singuru numele meu ar' fi de ajunsu, ca milioane se prinda arme in favorulu meu, daca ar' poté se face precum ar' voi, — inse va veni inca tempulu, candu voru face, candu voru fi constrinsi să faca! — adause cu unu tonu mai liniscitu.

— Dta esti totu fantasticulu celu de multu! Asie dar' Americ'a nu te-a vindecatu pre deplin?

— Venitoriul va aretă, daca meritu acestu nume. Fantasticu? ..... Da, asie e, dta poti se ai dreptu, contesa! Intr'adeveru este visu acelu-a, ce mi-a luminat calea misiuniei mele. Oh! acestu-a fu unu visu gloriosu, in care tote stelele, cari respandiau lumina pre calea unchiului meu, se ivira de nou cu splendore reinnoita!

— Să vorbim seriosu, principe! Dta scă, că-ti voiesci binele. Amiceti'a Hortensie, a mamei dtale, me indrepaticiesc a vorbi astu-feliu. Lasa-te de aceste amagiri deserte, si renuncie la ideele acele, cari nu potu stramută cele intemplate in neintemplate. Au nu scă, că chiaru acele stele, despre cari mi vorbesci, dusera pre Napoleonu I la perire? Si că la alu doile inca se areturna numai ca umbreele triste ale unei mariri si glorie nimicite?

— Si-apoi la alu treile voru servi dreptu conduceatori la una gloria si mai mare! — Aceste cuvinte le exprimă cu una insuflătire atatu de mare, in catu nu mai incapă neci una indoieala, că acele cuvinte exprimă neclint'a lui convingere. — Asulta-me contesa! — continua apoi cu unu tonu mai domolu si misteriosu. — Dta cunosci degă opinioniile si planurile mele. Voiu dara ca se scă tote! Pentru că prim'a mea incercare nu a succesu, carier'a mea inca nu este inchiaata. Voiu face o a dou'a incercare, pote in septemanile cele mai de aproape, pote

in scole si in totu locul, Numai vîtr'a bordeiului romanu mai remasese neatacata!

Inim'a omului se infiora candu cutesce aceste legi; dar' compatimesc totodata pucin'a prudentia politica a un-gurilor.

Magiarii din Transilvania, orbi si pitici imitatori ai celor din Ungaria, s'a incercat si ei chiaru de pre atunci a miscă petrite pentru a le magiarisă! In sinulu legislativ n'a pasit inse pre facie pene la a. 1842. La acestu anu tienendu-se dieta in Clusiu, s'a facuta unu proiectu de lege pentru introducerea limbii unguresci in tote ramurile vietiei publice in Transilvania; acestu proiectu era asemenea legei din Ungaria dela a. 1836. pentru limb'a magiara; diferă numai într'atât'a, ca punea termen de 10. ani pentru invetierea limbii magiare, că-ci altmierere nimene nu va poté fi admisu la oficiurile publice.

Romanii inse precum erau neosteniti intru reclamarea drepturilor politice si civili, asiā acum vediendu ca i amintia unu altu pericol si mai mare, pericolul de a-si perde limb'a, ei s'a simtitu atacati in dreptulu ce lu da consciintia conservarei de sine, si n'a intermisu a pune protestu in contr'a arbitriului dietei magiaro-secuiesci din Clusiu. Asie Consistoriul din Blasius, singur'a corporatiune morale, ce poate se reprezente atunci si clerulu si natiunea, a facutu memorabilulu protestu dela 15. febr. 1842, in care aréta ca decretarea prin lege a limbii unguresci de singura limba oficiale in tiéra, este in contr'a moralitatei, in contr'a religiunii si in perirea natiunalitătii romane, si declara ca o asemenea lege pre natiunea romana nu o pot oblegă. „Fatemur autem sincere — dice consistoriul din Blasius — non tantum post decem annos sed neque post decem saecula, in nullo unquam tempore, nos, nationemque nostram legi obligari posse, quae moribus ac religiositatii periculum ac obicem, nationalitati vero ruinam parat ac interitum.”

Nici magiarii n'a cutediau a aduce atunci indata legea, ci abia la a. 1847. i-a orbitu era-si amorulu si egoismul propriu, i-a condusu angerulu ruinatoriu, si i-a indemnata ur'a nesatiosa ce o purtau a supr'a romanilor — si a decretat legea despre limb'a magiara in Transilvania chiaru precum e legea despre limb'a magiara in Ungaria dela a. 1836.

Romanii aveau a se luptă acum pentru duos tesaure ale existentiei proprie: limba si independintia politica; existentia natiunale si existentia politica. La lupt'a pentru recastigarea vechiului dreptu politic in tiéra, s'a mai adausu lupt'a pentru celu mai vechiu dar' celu d'antăiu si celu mai necontestabilu titlu alu vietiei: pentru limba.

Amu ajunsu la a. 1848. Acestu anu era se nasca seu se cotrupésca totu. Nici un'a, nici alta!

Se vedem.

In midi-loculu miscarilor universali, cari se estin-deau dela Tibru pene la Dniestr, si dela Sena pene la Spree — romanii, cari la 1784 s'a luptau pentru drepturile omului, n'a potutu la 1848 se nu se inspire si ei pentru continuarea si de se pota finirea luptei ce o purta din secole pentru drepturile sale politice si natiunali, cari anca sunt drepturi omenesci, perpetue si neprescriptibili.

In grandios'a adunare, ce s'a tienutu la 15. mai 1848. in Blasius, si unde a participat mai bine de 40,000 romani, natiunea romana basata pre vechiulu dreptu celu avea, asemenea cu cele-l-alte natiuni, in tiéra sa, si con-

preste căte-va lune, seu pota in cursulu a cătoru-va ani, acum ori mai tardiu — dar' de buna sema!

— Si daca era nu-ti va succede?

— Este imposibilu! Vulturul cuceritoriu alu lumii va sabora inaintea mea, ca vestitorul gloriei. Anime, si usi se voru deschide inaintea mea!

— Si daca totu-si nu? . . .

— Si daca totu-si nu mi-ar' succede? Atunci voiun veni a trei'a-ora, a patr'a-ora. Tient'a mea trebuie se o ajungi ore-candu!

— Si tote aceste ti-le spune unu visu? Admirabilu visu trebuie să fie acel-a!

— Intr'adeveru admirabilu! Acestu visu se intinde preste vieti'a mea intréga, dreptu semnu, că elu este tra-mis de sorte. Pâna voiun traf, si pâna voiun poté cugetă, acestu tablou va fi totu-de-un'a inaintea ochilor mei. Rusea de la Strassburg inca mi s'a aratatu inainte' cu diece dle.

— Că in fug'a preste oceann? . . .

— Batu-jocuresce-me cum ti place! In aceste trei nopti, ce le-am petrecutu pre pamentulu natalu si in caste-lul dtale, acestu visu nu m'a părești nici-odata.

— Ei bine si ertatu mi-va si să sciu sujetulu acelui visu?

— Ah! dta neci nu-l scă inca!

Acelu visu cuprinde in sine vieti'a mea intréga. — Prim'a-data mi vedin in fruntea unei multimi saltatorie, intrandu cu gloria in resedint'a de odiniora a lui Napoleonu I.

— De sigur dupa-ce ai reportat mai multe invingeri a supr'a ostelor regesci?

— Nu, scopulu meu nu vă fi a invinge pre Filip-Ludovicu! Francesii au să gate cu elu — fără de mine.

— Asie daca dta nu doresci gloria militara? Dar' ce dico, dta vei fi domnitoriu, rege ori imperatu?

dusa de amore fratișca către aceste națiuni, precum razemata pre principiul libertății politice, civili și naționali — s'a proclamat de națiune de sine statutoria, de factoru si parte integrante a Transilvaniei, si intru tote egale cu celealte națiuni d'in tiéra, si a declarat beserică romana de libera si independente de la ora care alta beserică, si egale cu cele-lalte beserici in Transilvania; asemenea s'a declarat pentru desființarea obagiei, dici-meloru, etc., fără desdaunare d'in partea statului.

Națiunea romana aservita politicesce si besericesce, robita in pamentul propriu — vediindu ca cele-lalte națiuni nu se misca la atât reclamatiuni ce a facut români in cursu de secole — a facut de sine si si-a proclamat drepturile ce i convin, fără inse se atace cătu-si de pucinu drepturile celoralte națiuni.

Ea, națiunea romana, a pretinsu independentia sa naționale, că sè figureze că națiune cu dreptu politicu asemenea celoralte națiuni, si se-si aiba reprezentantii săi la dietă tierei in proporțiune cu numerulu său, să-si aiba de-regherii săi in tote oficiurile publice, civili si militari in aceea-si proporțiune, si să se servescă in limbă sa in tote trebile ce se atingu de d'ins'a atât in legislatiune cătu si in administratiune. Ea a pretinsu libertatea besericei romane, si liberarea iobagilor; stergerea dici-melor; libertatea industriei si a comerciului; libertatea cuvenitului si a pressei; libertatea personale, a domiciliului si a intrunirilor; si stergerea privilegielor.

Magiariloru, inimici seculari si perpetui ai acestor principie, nu potea se placa declaratiunea franca si leale a romanilor.

Romanii inse cu declaratiunea independentiei naționale si libertății besericesci, cu pretensiunile ce acum le espuseram — departe de a se fi pusu pre terenu revoluționari, d'in contră ei a fostu destulu de scrupulosi a urmă calea legală, si indata in acea adunare naționale s'a alesu doue deputatiuni, un'a care se duca la imperatulu, alt'a la dieta, conclusiunile națiunei romane.

Ambe aceste deputatiuni a mersu la locul destinatiunii loru.

Fatalitatea inse, si inimicii romanilor a voită că reclamatiunile si pretensiunile romaniloru nici acum se nu fia audite si cu atât mai pucinu implinute.

Inainte de a ajunge deputatiunile la dieta si la imperatulu, comisarii regesci, cari a fostu la adunarea de la Blasius, a facut la guvern relatiunile cele mai sinistre de spre aduarea naționale, era guvernul la cancelari'a de curte si acăst'a la imperatulu. In un'a d'in aceste reprezentantiuni se dice, ca: declaratiunea națiunei romane de națiune independente si parte integrante a tieri, „subsistentibus patriae legibus, aditaeque constitutioni et diametro opugnat”; va se dica, totu cantecul celu vechiu alu magiariloru; se negă apoi si dreptulu de a poté tramite astfelui de deputatiuni la dieta si imperatu. Si mai multu, guvernul in representatiunea sa d'in 19. maiu 1848, dice despre juramentulu ce adunarea a pusu, ca acel'a „pro temeraria solum extravagantia reputanda est”; era guvernatorul in representatiunea sa de la 23. maiu 1848, dice totu despre acestu juramentu, ca nu se unesco cu scopulu si adeveratulu usu, „altissimamque reprobationem merito provocat.”

Eca cum guvernul tieri, cum guvernatoarele insu-si,

— Indata nu, inse nu preste multu. — Apoi am vedutu torenti de sange curgandu pre stradele Parisului, si preste patienu umerii mei erau impodobiti de purpuriu palii imparatescu in beserică Notre-Dames.

— Si sangele — de sigur sangele francesiloru luei versă dta, ca să strabati pâna la culme?

— Ei, sangele va curge pentru binele Franciei. Franchia numai sub unu Napoleonu pote fi fericita. — Altu-cum la aceste nu voi fi eu de vina, ci stelele.

— Si cu acestu tablou de incoronare se finesce visulu dtale?

— Oh! nu!... inca urmăză multe tablouri. Poporul saltă in jurulu meu. Lumea jaceă la petioarele mele. Eu prinse arm'a resbunară. Europa trebuia să sufera pentru tote plaguele ce a datu unchiului meu. In Kusi'a, unde poterea omenescă nu potă să resistă, armăt'a lui fu invinsa prin tradare si tempestătile naturei. Deci prim'a data portai resbelu contră Rusiei. Ostea mea trebuia să trăea preste mari essundări de apa. Omenii mei se luptau pre tieruri stancosu si tiepisie, portandu cu gloria pre totindene vulturul de aur. Ei se oprira inaintea unei cetăți poternice, carea vomă necontenit focu. In departare vedeam una campia mare, acoperita cu neua, si valuri infioratorie. Dar, in fine, pre ruinele cetății se văză vedé falsfandu tricolorul francesu.

— Si dupa ace'a?

— Dupa ace'a me vediui, inaintandu in fruntea ostei pre o campă ingradita cu pardui de citrome si mirtu. Facia de noi stă o armata in uniforma alba, o oste mare si stralucita. Inse inimicul sū invinsa. — Lui inca-i detoriāmu resbunare!

— Si-apoi?

— Apoi am vedutu standardele mele falafandu in tie-re departate, preste mare! La inceputu sub pole de strance plesie, apoi pre o campă cu nasipu ferbin. Fiintie brune, invelite in mantoue albe, se nesuiau a opri calea lup-

cari trebe ca si ei au jurat credinta imperatului, propunu imperatului se reprobe faptă ca romanii i-au jurat credinta.

Totu in acele-si reprezentantiuni, se tacădă romani de russi si da co-romanisti totodata!!

(Va urmă.)

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedint'a de la 18. ian., 1871.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedint'a de asta-di a camerei reprezentantiloru la 10 ore a. m. — D'in partea guvernului au fostu de facia ministrii: Ios. Szlávy, Car. Kerkápoly, Stef. Gorove si c. Georg. Festetics.

Dupa cetirea si verificarea procesului verbalu alu siedintie precedinte, presedintele anuncia mai multe petitiuni, cari se transmitu comisiunii petiunarie.

Paulu Ordódy relateaza, că comisiunea verificatoria a verificat alegerea deputatului Mauritiu Brennerberg, alesu in cerculu Rupei, rezervandu-se terminulu legalu de 30 dile pentru presintarea protestelor, ce s'ar face contra alegerei lui. — Se imparte in sectiunea a sieptea.

Paulu Terey relateaza, d'in partea comisiunii economice, despre bugetul camerei pentru lun'a lui ianuariu, care se voteza in suma de 80.050 fl. 8 cr.

Presedintele aduce la cunoștiu membrilor comisiunii bibliotecarie, că pretiul cărțiloru recuiri in tempulu d'in urma, precum si cei 500 fl., suscepiti in bugetu pentru lun'a lui ianuariu, s'au refuuit pre deplinu; dreptuace'a ar fi bine, daca membrii comisiunii respective s'ar intruni in una siedintia, pentru ca să decida, ce felu de cărti să se mai procure pentru bibliotecă camerei.

La ordinea dilei urmează votarea nominală a supr'a titlului projectului de lege despre contingentul de recrute pentru anulu 1871. La intrebarea presedintelui, daca camera primașe său nu modificarea facuta de majoritatea comisiunii centrali, d'ntre 433 deputati verificati, 112 vota pentru, 175 contră; 145 sunt absinti; presedintele nu voteza; deci amendamentul, respective modificarea se respinge cu una majoritate de 63 voturi.

Dupa ace'a, presedintele intreba, daca camer'a primașe său nu titlulu projectului cu tecstul redactat de guvern. — Se primașe.

Dupa ace'a se admisu fara observare §-ii 1., 2. si 3. ai projectului d'in discusiune.

Col. Széll pune pre biurolu camerei raportulu comisiunii financiare, relativu la socotelele finale de pre anulu 1869. Comisiunea d'in cestiune propune, ca camer'a să transmita socotelele finale curtei de contabilitate. — Dupa una discusiune scurta, presedintele intreba camer'a daca primașe său nu propunerea comisiunii respective. — Se primașe.

Danilu Irányi propune, ca camer'a să discute in siedint'a prossima (19. ian.) projectul său de conclusu, relativu la raportulu detaiatu si accurat, ce are a-lu prezentă guvernul in totu anulu despre situatiunea tieri. — Propunerea se respinge cu una majoritate considerabila.

Siedint'a se inchiaia la 11 $\frac{1}{2}$ ore a. m.

tatoriloru mei. Inse tote fure inzadaru! Apoi se ivi inaintea ochiloru mei unu statu estinsu, provediutu cu fluvii gigantici, frumosu si avutu ca unu Eldoradu. Inainte de tote zari unu orasius, margeu'a acestui statu, care statea in mediuloculu apei, cu palate mari si gradine splendide. Pretotindene, atât pre stradele acestui orasius, pre ruinele altoror orasie, pre tieruri fluviale, cătu si pre culmea stancelor nu vedeam alta-ce decătu tricolorul francesu!

— Si dupa ace'a?

— Dupa ace'a redini pusu in lucrare unu opu, la aspectul carui-a sentiamu, că execuțarea lui e un'a d'intre detorintile mele principali. Flota Franciei crescea d'in dî, si, in fine, deveni prim'a flota a lumii.

Trebuiā să resbunu pre marele prisonieru de pre insula Elen'a. Dar, acăstă resbunare nu intimpină resistintia mare, si, preste putieni, falosulu Albionu sarută paliul meu imperatescu!

— Si-apoi?... Dta, taci, principe? său potă că visulu dtale s'a finit?

— Si-apoi?... L. Napoleonu sări ca fulgeratu de pre scaunulu ce eră in apropierea contesei. Facia a lui, care mai inainte cu câteva mominte straluciā de una insuflește mare, se prefacă inspaimantatoria. Fruntea lui se increțe, buzele invenția, eră peptulu se batea revoltat. In fine, se predomnă, si continuă cu unu tonu dorerosu: Ei bine, să scă dar' tote!... Visulu meu se finesce de totu altu-cum, si, daca e adeverat, e ingrozitoru! Inse... trebuie să se imprimescă! Dupa tote aceste voiu mai avé unu resbelu... unu resbelu cu Germania... cu acăstă blastemata carea dede si unchiului meu ultimă lovitura. Nu voi invinge contra ei. Voi fi constrinsu a scăpat in Anglia. Am vedutu strad'a, si cas'a unde voi locu. Dar, in scurtu voi fi ucis in ** street!

— Cum? Dta scă tote aceste, si totu-si?... găgavă contes'a.

Siedint'a de la 19. ian.

Presedintele: Paulu Somssich. — Pre bancele ministriali: c. Iul. Andrásy, Car. Kerkápoly, Stef. Gorove si Colom. Bedekovics.

Dupa verificarea procesului verbalu alu siedintie de ieri, presedintele pune pre mes'a camerei mai multe petitiuni, cari se transmitu comisiunii petiunarie.

Em. Henszmann prezinta unu proiectu declusu, relativu la transpunerea galeriei de incoane a principelui Eszterházy, cumparata cu 1.300,000 fl., in unu locu scutit de foću si apa. — Se va discute in un'a d'in siedintie prossime ale camerei.

Georgiu Stratimirovics adreseaza ministrului presedintele urmatoru interpellatiune: In politic'a nostra esterna a intrevenit in tempulu d'in urma una schimbare importantă; si acăstă e cordialitatea cu Prusia. Acăstă cordialitate, inaugurata prin denunciarea conveniunii de pace de la Prag'a, si-a afiatu espressiunea in una schimbare de note forte umilitorie intre c. Beust si c. Bismarck. Considerandu, că Ungaria e chiamata, prin pusetiunea sa de putere si prin impaciuire, a exercită una influență insemnată a supr'a cursului politicei externe a monarciei; considerandu, că spiretul d'in notele schimbate intre ambii cancelari imperiali e eminentu germanu, si că interesele nemtiesci se accentua in modu eschisiv ca motive principale ale esecării; considerandu, că Ungaria si poporele d'in estu si sudu, impreunate si invecinate cu ea, sunt in-deputațite a privi in crescerea pangermanismului unu pericol seriosu pentru venitorulu loru; considerandu, că e impossibile ca unu statu constitutiunalu, precum e Ungaria, să potă affă in aliant'a cu unu statu militaru-absolutu de gradulu primu unu radiemu pentru desvoltarea democratica a constitutiunii sale; considerandu mai departe, că acăstă aliantă austro-prusescă, daca se va realiză, de parte de a garanția pacea europea, d'in contră ea porta in sine, prin aliantă devenita necesaria intre statulu răsescu si francesu, simburele unui resbelu generalu, si prin acestu-a periclitarea esistintie nostre; in fine, considerandu, că acăstă amicitia nouă e capabile a instrină de către noi, cu parere de reu, pre aliatul naturalu alu unei Ungarie libere, pre națiunea libera-francesă, carei-a tote naționalitățile Ungariei i manifestea ecce mai sincere simpatii, si a exercitată una pressiune a supr'a aperării eroice a Franciei:

deci intreba pre dlu ministru-presedinte:

a) Daca guvernulungurescă a avutu, si ce felu de influență a avutu a supr'a acestei apropiajări mai noue austro-prusesci, si care e adeverată ei importanță?

b) Daca este aplecatu guvernulungurescă a evită de tempuriu, prin impedecarea ei, pericole, ce voru urmă d'in estinderea germanismului a supr'a Ungariei si a poporilor invecinate cu ea, carea (estindere) va fi una urmare neincunjurata a unei asemene aliantă?

c) In fine, daca voiesce a esoperă, ca — la casu candu acăstă apropiajări nu s'ar mai potă impedeacă — luptei de libertate a poporului francesu să nu i se facă neci de cătu vreuna difficultate, si ca d'in partea noastră să nu se exercite, in favorul Prusiei, neci una pressiune illoială a supr'a reusfrii resbeluui?

Interpellatiunea se va comunică ministrului-presedinte.

Tecundu-se la ordinea dilei, se cetește a trei-a ora si primașe definitivu projectulu de lege despre contingentul

Intre-ace'a Bonaparte ajunse la usia; la intrebarea contesei se intorse către ea si apoi aruncă una privire trista a supr'a amicei sale.

— Sum silitu a urmă acestui semnu! dîse cu unu tonu nadusită, apoi pară sal'a cu rapediune mare.

Pretendentulu de tronu schimbă locuintă a amicei sale cu castelulu de Arenberg, proprietatea mamei sale. Impresiunea ce facuseră cuvintele lui a supr'a contesei, disparu in scurtu. Prese putieni, contes'a conveni, la tieruri Scheveningen, cu unu barbatu de statu d'in Berolinu, si i-eneră visulu escentricu alu amicului său. Spre cea mai mare mirare a ei, a audiu acolo, că Napoleonu a naratu acestu visu si la alti mai multi barbati de statu ai Angliei.

Acei barbati, cu putieni exceptiune, traiescă mai toti si astă-di. Eră barbatulu de statu d'in Berolinu a naratu la mai multi cele audite la Scheveningen, si toti cei ce audisera acestu visu, urmariu cu atenție viua cursulu evenimentelorloru istorice.

Dupa patru ani, rusinea, pacalitură de la Strassburg fă urmata de cea de la Boulogne, si pre astă-di urmată intemnițarea de la Ham. Inse după optu ani, regele-civu fă alungat, si L. Napoleonu se puse in fruntea nouei republice. Eră după patru ani, L. Napoleonu deveni Napoleonu III, imperatulu francesilor.

Napoleonu III a invinsu pre Rusia la Crimea, si ocupă Sebastopolulu. Napoleonu III batu pre Austriaci pre campie Lombardie. Napoleonu a colonisatu Algirulu si a civilisat pre Cabiloci. Elu rupse ros'a la Puebla. Napoleonu incepă resbelu contră Germanie. Napoleon fă invinsu, si totu Napoleonu III — cele-lalte potu să urmeze inca.

Cassiu.

de recrute, si dupa ace'a se tramite camerei magnatilor, d'impreuna cu extrasulu respectivu alu procesului verbalu, care se verifica numai decat.

Siedint'a se inchiaia la $10\frac{3}{4}$ ore a. m.

Consemnatiunea

ofertelor marnimose, donate in favorului institutului de fete romanu ce se va infiintia in Oradea-Mare.

Nrl. curinte.	Numele donatorului.	Locuinti'a.	Sum'a solvita. fl. cr.	Observa-tiune.
				Datu
1	Petru Ciceronescu preotu	Cehei	15	
2	Ionu C. Moldovanu preotu	Hajeu	5	
3	Samuil Szabó preotu	Cordeu	6	
4	Georgiu Papp invetiatoriu	"	6	
5	Georgiu Papp v. a. d. de Eru	Vesendu	10	
6	Dimitrie Kereszty Sza-bó preotu	Dindilegu	10	
7	Vasiliu Ciurdariu economu	Cehei	2	Collectante Ciceronescu paronu Cehei
8	Ionu Muresianu docinte	"	2	
			Sum'a : 56	

Romani'a.

Adunarea deputatilor.

Siedint'a de la 19. decembrie 1870.

Siedint'a se deschide la ora $1\frac{1}{2}$ d. m., sub presedint'a d-lui vice-presedinte Ionu Agarici. — Sumariul siedintiei precedente se aproba.

D. G. Miculescu anuncia dlu ministru de interne una interpelare in privint'a mai multoru illegalitati comise de prefectulu de Mehedinti, care a intervertit ordinile date de d. fostu ministru Iepurénu in alegeri, si alt'a in privint'a mai multoru tierani luati a ará prefectului.

Se procede la alegerea unei comisiuni speciale pentru studierea projectului de lege privitoriu la codicile de justitia militaria, si se alegu dnii: Gherarau Florescu, Radu Mihaiu, Léca Gh., G. Verneșcu si Nic. Blaremborgu.

Siedint'a se suspende pre 10 minute; la redeschidere se procede la alegerea a doui membri in comisiunea de ancheta parlamentaria pentru alegeri, in locul d-lui N. Voinovu, demisunatu, si a dui N. Racovita, acum ministru, si se alegu dnii: Ales. Holbanu si Ales. Gheorghiu.

Dupa ace'a camer'a trece in sectiuni, si siedint'a se inchiaia la $3\frac{3}{4}$ ore d. m.

Siedint'a de la 21. dec. 1870.

Siedint'a se deschide, sub presedint'a dlu Ionu Agarici, la $1\frac{1}{2}$ ora d. m.

Se aproba sumariul. In lips'a dloru ministri, si dupa propunerea dlu A. Sihlénu, se procede la alegerea unui membru in comisiunea parlamentaria d'in care a demisunatu d. Lascaru Catargiu, si se alege dlu Ionu Balacénu. D. primu-ministrul, Ionu Ghica, citese mesagiul domnescu, prin care se comunica adunarii numirea dlu Calimachi Catargiu ca ministru de esterne. — D-sa mai adauge, ca remane vacantu colegiul dlu Simeonu Michaleescu, numitu prefectu alu politsei capitalei. — Dupa propunerea dlu Ionu Bratianu, se declara vacantu si colegiul III de Argesiu.

D. ministru de finacie, D. Sturza citese mesagiul domnescu, prin care se inainteaza adunarii projectulu de lege, prin care se autorizeze guvernul a urmá pre ianuarie 1870 cu stringerea veniturilor si facerea cheltuelor dupa bugetulu anului 1870.

D. Primu-ministrul cere precaderea in comisiunea bugetaria. — D. N. Paclénu, presedintele comisiunei bugetarie, propune ca comisiunea sa treaca imediatu la studiul acestei legi.

La ordinea dilei fiindu projectulu de lege pentru rectificarea art. 5 d'in legea d'in 11 februarie 1870 pentru vinderea unei parti d'in bunurile rurale, D. Mich. Cogalniceanu, raportore alu comitatului de delegati, citese raportulu dsale, in care aréta modificările facute de sectiuni. Dsa citese projectulu de lege: „Art. 1) Art. V. alu legii d'in 11 februarie 1870, pentru vendiare bunurilor ce posede tesaurulu, este si remane abrogatu. Art. II) Guvernul este autorisatu a urmá cu vendiare bunurilor rurale, ce posede si care va mai posede tesaurul publicu, cu preturi cele mai avantajoase ce se voru oferit la licitatiiune.“

Dupa una discusiune mai lunga se pune la votu, prinabile, luarea in consideratiune a legii, si se adopta.

Se deschide discusiunea pre articule.

D. Ionu Bratianu aréta, ca comitatulu delegatilor nu s'a credutu competinte a propune alte modificari in lege. Ce n'a facutu sectiunile si comitatulu, o pot face camer'a. — D-sa e de parerea deputatilor ce s'au pronunciata contr'a fisarii unui minimum.

D. Gh. Chitu face ceteva observari a supr'a redac-

tiiunii legii, si propune a se suprime cuventul de „abrogare a art. V., ca-ci nu se abroga ci „se modifica.“ D-sa propune unu amendamentu, ca se se faca unu singuru articolu d'in ambele ale comitetului de delegati. D. Leonu Eraclide recunoscere necesitatea vendiarii bunurilor; inse se perda d'in vedere, ca legea d'in 1866 este facuta pentru a se stinge detori'a flotante. Candu n'ar esiste detori'a flotante, bunurile nu s'ar mai vinde. — Opina dar' a se specifica, ca ministeriul se nu vende mai multe bonuri de catu de cifra de 1,400,000 lei. — D. Costaforu observa, ca discusiunea pusa de d. Eraclide e a fara d'in regulamentu: adi nu se discuta legea, ci se modifica unu articolu, er' ce'a ce se propune, e cu totul altu ce-va, care trebuie studiatu de sectiuni.

Se citese unu altu amendamentu, care propune fisarea minimului la cifra de 94. — Comitatulu delegatilor respinge ambele amendamente, si d. raportore Cogalnicénu eréta desavantagiele ce ele cuprindu.

D. Ionu Bratianu vorbesce contra amendamentelor. Dsa opina se nu se puna nici unu minimum, ca-ci nu are nici una influentia utila si se pote, d'in contra, ca se vende multu mai suuu, camer'a inse se jec otarirea ca acésta se nu se faca pentru tote bonurile d'in totu-de-un'a, ci numai pentru bonurile esistente.

D. N. Ionescu a remas uimitu de atatea opinii diverse, de la fisarea minimului pana la insa-si legea d'in 1866. Dar' camer'a are ea in discusinie modificarea legei? Cuvintele de „bonuri ce se versa si se voru versă“ sunt pleonasme, ca-ci se cuprinde chiaru in titlu: cere dar', ca legea de adi se aiba ca titlu „lege pentru amendarea legii d'in februarie 1869.“ — E in contra ori-carui amendamentu, tote sunt vitoase si de natura a slabii creditulu. — D-sa roga camer'a se amene pre alta d'in discusiunea legei. Quantum necesariu nu se pote determina prin lege, si spiritele nu sunt inca luminate. Valorea obligatiunilor rurale depinde de la mijloacele d'a plati regulatul cuponele. Vitiulu nu e atatu in lege, catu este in circumstantele esterne. Se incassam regulatul totu, si atunci se voru si obligatiunile rurale, care sunt valorea cea mai cautata. Legea de adi cuprinde onorea statului romanu! Daca vremu ca ea se fia aplicabile, se no complicam, se radicam obstaculu de la articol V.

Presedintele anuncia, ca inlatura discusiunea principale si, conformu regulamentului, art. 39, pune in discusinie cestiunea de aménare. — Discusiunea, se decide, a se continua.

Fiindu inse 5 ore sér'a, siedint'a se radica, anuncianu-se cea viitora pre 22. decembrie.

Estrasi d'in „Romanulu.“

VARIETATI.

** (Diariul „Hon“) anuncia, ca ministeriul ungurescu de interne, Paulu Rajor si-a datu demisunua si ca Majestatea Sa i-a primitu-o.

** (Unu progressu selbatocu.) Progressul consiste in perfectiunarea omenilor si a lucrurilor, dar' se perde adesea d'in vedere de a petrunde aceste-a perfectiunamente atatu in existintia, catu si in folosulu loru sociale, si se daruiesce vorba progressu atatu reului catu si binelui; astu-feliu se dice, ca arta de a ucide omeni cu gramada este unu progressu. Nenorocire! asié este; dar' de siguru unu progressu detestabilu si mai bine ar' conveni se se intrebuinteze unu altu cuventu in casul acestu-a. Intr'adeveru, se pote ore decorá cu numele de progressu inventiunea mai noua a tunurilor eco-nomici, csi ucidi a 15 kilometre de distanta? Mitralleus'a, care arunca 481 glouti pre minutu, este mai multu una masina infernală. Si daca s'ar permite salvantilor speciei umane, acesti-a ar' aruncat numai glontie inveniate; armele ar' da numai loviture mortale; armatele in presentia n'ar mai lasa nice unu vietuitoriu. Scientia care procura aceste sorginte ce se credu inca forte meschine, ar' fi pusa in stare de a gramadi fulgerele in manele nouilui Jupiter (Joe), totu-de-un'a gata a le aruncá a supr'a turmelor innocente. Multumita ceriului, aceste silintie nu voru reusit de locu, ca-ci ororea, ce ele inspira, dobandesc unu asié mare gradu de intensitate, in catu poterea morale a poporului le va intrece intru-o sf. Marea cestiune a desarmarii colective se pare a anunca evenimentulu unei civilisatiuni mai bine intelese. „Societ. pentru invet. por. rom.“

** (Cum se compune juriul pestani.) Joi, in 19. ian., se pertracta inaintea curtieri juratilor pestani unu procesu de pressa, intentatul de M. Deutsch contr'a lui Em. Aldor. Dupa pertractare, juratii se retrasera, ca de regula, in odiala laterale pentru a vota si-apoi a anunca verdictulu. Cu ocasiunea votisarei inse, unul d'intre jurati, care dupa esteriorulu seu parea a se tiené de class'a lucratilor, declară, ca elu n'a intlesu nice unu cuventu d'in cele ce s'au vorbitu in cursu de trei ore la pertractare de-ora-ce n'are nice cea mai putiena cunoștința de limb'a magiară, si de ace'a elu nice nu voteza. Nu ne miram la nice de pacient'a acestui omu, care asculta cu incordata

atentiu trei ore neintreruptu, fara ca se intielega vreun cuventu d'in cele ce audia, nice de impregiurarea, ca cetătanu pestanu are mai putiena cunoștința de limb'a magiară, de cătu are pot de cea turcesca, ci ne miram, ne indignam de usiora procedere a autoritatilor ungu sci, cari nu se uita cum si cu cine implu bancele juratilor a caror conștința si convingere apelleaza dreptatea.

** (Loteria) in favorului ranitilor francezi. Oferta Domnei contese Zoë de Rosetti. Una stdisa moire-antique, tiesuta in catifea, lungimea de metru, capu de opera de manifacatura esita d'in fabrica Lyonului si care a figuratu la espositiune: 500 numere a lei noui unulu. Loteria se va trage la redactiunea „Romanului“, dñu'a si or'a se va anunca prin acestu diariu. Elete se gasesc la redactiunea si administratiunea „Roman.“ (Rom.)

Adjutoriu pentru „Federatiune.“

II.

Dela dlu I. P. Desseanu, avocatu in Arad amu primitu 26 fl. 20 cr. Contribuitorii au fostu: I. I. Desseanu 10 fl.; Dr. Ionu Popu, adv. in Aradu, 5 fl. Pavelu Milovanu, not. in Mandrulocu, 2 fl.; Georgiu Popescu, doc. in Sambateni, 1 fl. 50 cr.; Constante Comlosianu not. Moisilu Babescu, doc. in Micalaca, Sava Dragatu, doc. Ciciriu, Demetru Onica, adj. de not., Sigismundu Bozga preotu in Mandrulocu, Constantinu Petroviciu, preotu in Sambateni, si Nicolae Manoila preotu, cte 1 fl.; Teodoru Ilie tut. bes. in Ciciriu, 50 cr., si Vasiliu Venatu, econ. in Ciciriu 20 cr. — In totu 26 fl. 20 cr.

Sciri electrice.

Londra, 18. ian. Dupa observarea formălitătilor, conferint'a se amenă pana la 24. ianuarie, pentru a accepta sosirea reprezentantelor franceses.

Bordeaux, 18. ian. Scirile private al „Corresp. Havas“ spunu, ca bombardarea Parisului inflantieza in modu neinsemnatu, atatu material minte, catu si moral minte. Situatiunea poporului este escelinta. — „Temps“ publica un scrisore a corpului diplomatic d'in Parisul către Bismarck, prin care si-esprime parerea de teu, ca nu s'a facutu cunoșcuta bombardarea mai dinainte si cere a se luă despuștiuni pentru scutirea sudiloru săi.

Brussel'a, 18. ian. D'in Lille se anunta ca prusii au parasit u cetatea St. Quentin si francesii au ocupat-o.

Londra, 19. ian. Conferint'a a decisu face una invitare colectiva catre guvernul frances, ca se tramita unu delegat la conferintia.

Brussel'a, 19. ian. Generalulu Faidherbe ordona se se puna sub apa totu tienutulu de la Valenciennes.

Cobourg, 19. ian. Versailles, 19. ian. Regale fù proclamatu ieri, in sal'a de mancare (nisi de beutu?), de imperatu germanu in presența principilor germani si a reprezentantilor regimenterelor.

Londra, 19. ian. Reprezentantii primira o unanimitate propunerea lordului Granville, ca inceperea lucrărilor conferintiei se amene pana prestre noue dñe, ca ci pana atunci, dice Granville, se va decide sorteia Parieului, si Francia inca va fi reprezentata in conferintia.

Berlinu, 19. ian. Versailles, 18 ian. Bourbaki facu in 17 c. unu nouu atacu supr'a generalului Werder, care si-tienu pusetiunea sa intarita cu santiuri si tunuri grele. Perderile nostre (germane), suferite in cursulu luptelor de trei dñe, se urca la 1200 fetiori. Armata lui Bourbaki se afia in retragere.

Viena, 20. ian. Se dice, ca Jules Favre pleca asta-di spre Londra.

Janina, 20. ian. Band'a Arranachis, constatatoria d'in 80 insi, a trecutu asta-di confinie si a sustinutu cu trupele guvernului una lupta in care au cadiutu d'in ambele parti 50 fetiori. Band'a se persecuta.

Errata. In numerulu 3 alu diariului nostru, pagin'a 11, aline'a 6, ordulu 1, in locu de „Atatu diplom' de la 4. dec. 1869“ etc., se se ceteasca: „Atatu diplom' de la 4. dec. 1861“ etc.

Proprietari si editoriu ALES. ROMANU.

Redactoru resp. interim. DR. IOS. HODOSIU.